

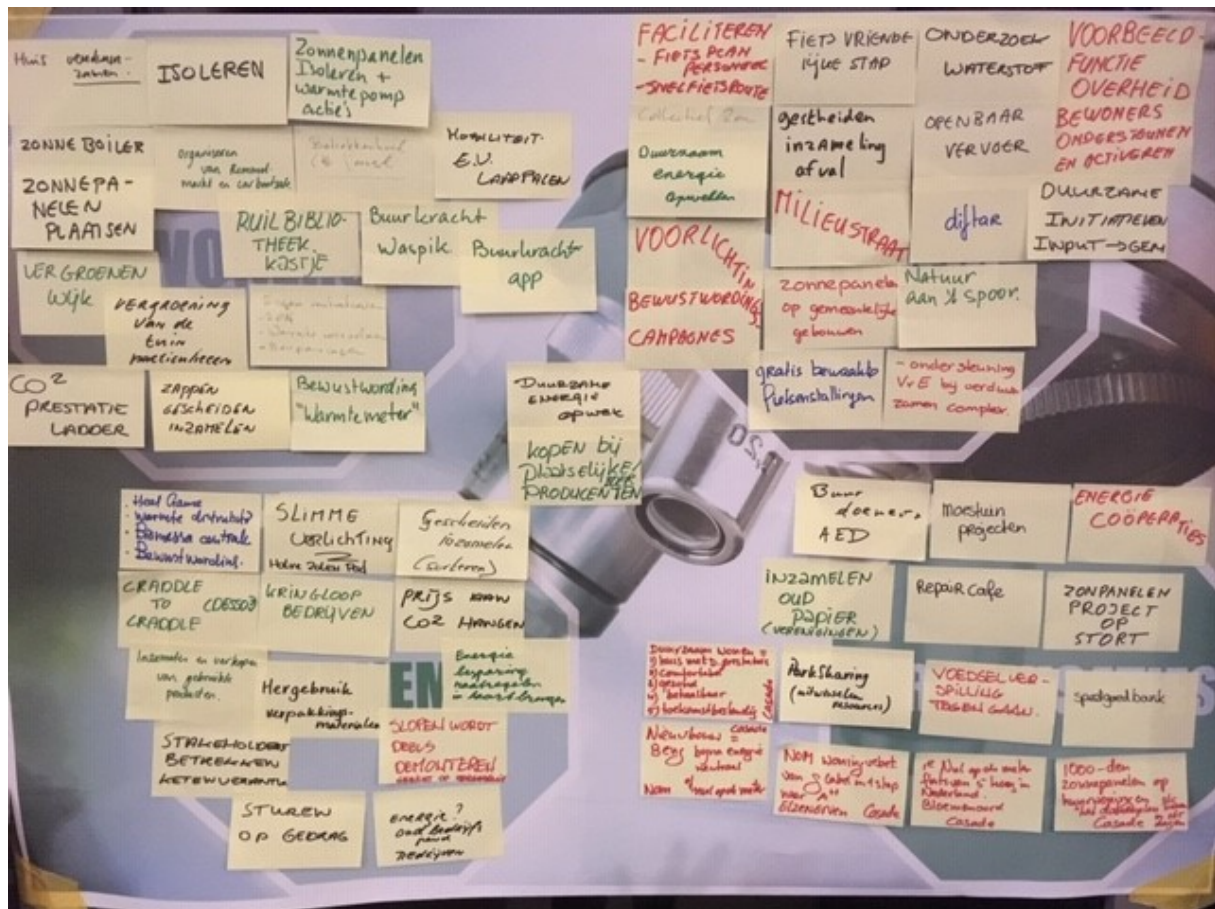
Belangrijkste uitkomsten Duurzaam Waalwijk LAB Waalwijk 26 februari 2019 Aantal deelnemers: 27

Introductie

Op dinsdagavond 26 februari jl. heeft het Duurzaam Waalwijk LAB plaats gevonden. In dit LAB hebben we onderzocht hoe we samen kunnen werken aan een Duurzaam Waalwijk. Dit met als doel om ook echt 'samen' aan de slag te gaan met de actiepunten. Op deze manier geven we met elkaar de strategische visie handen en voeten in de praktijk.

Blik van vandaag, (over)morgen

Na een korte introductie op het thema is met post it's geïnventariseerd wat er allemaal wordt georganiseerd op het thema en door wie. Hieruit blijkt dat er veel partijen actief zijn: zowel inwoners, als ondernemers, organisaties als de gemeente.

Kansen en uitdagingen

Op basis van deze inventarisatie is besproken welke kansen en uitdagingen we zien en welke ideeën er zijn voor de toekomst.

Kansen en uitdagingen:

- Verduurzaming particulier bezit & financiering
- Jong geleerd, oud gedaan, bewustwording
- Vergroenen particuliere tuinen
- Zonnepanelen op daken bedrijven, alleen vergunning als ze hier aan voldoen
- Integrale zonnepanelen stimuleren (in plaats van dakpannen, kan ook op muren)
- Klimop op muren stimuleren
- Financiële oplossingen voor gezinnen met minder financiële middelen

- Financiële stimulering, geen subsidie maar circulair systeem. Bijvoorbeeld in de vorm van revolverend fonds
- Vergroenen openbaar gebied, minder maaien, meer heggen, stroken laten staan
- Checklist low cost maatregelen
- Gemeente als tempoversneller + voorbeeldrol van de gemeente
- Inwoners enthousiasmeren
- Meer ruimte aan maatschappelijke duurzaamheidsinitiatieven
- Circulaire mogelijkheden laten zien en benoemen
- Circulaire inkoop door de gemeente
- Combinatie zonnepanelen en groene daken stimuleren
- Mobiliteit: doorstroming op de bedrijventerreinen en betere openbaar vervoer
- Verenigingsgebouwen verduurzamen
- Bedrijven stimuleren bewuster om te gaan met verlichting zowel binnen als buiten gebouw (niet meer laten branden na bepaald tijdstip, beeldschermen uitzetten, geen terrasheaters, winkeldeuren sluiten, reclameverlichting uit)
- Kunstobject Zonneboom op het Raadhuisplein
- Warmteuitwisseling stimuleren tussen bedrijven
- Warmtenet
- Openbare LED verlichting
- Circulair ontwerpen van openbare ruimte

Thema's onderzoeksteams

Op basis van de inventarisatie van kansen en uitdagingen zijn er vijf thema's geselecteerd waarmee zij in onderzoeksteams aan de slag gaan:

1. **Verduurzaming particulier bezit & financiering:** meer integrale zonnedaken ipv dakpannen & combinatie zonnepanelen en groene daken met financiële stimuleringsregeling (geen subsidie maar circulair/revolverend) zodat er ook oplossingen zijn voor gezinnen met minder financiën.
2. **Enthousiasme & bewustwording inwoners stimuleren:** jong geleerd is oud gedaan. Bijvoorbeeld een low cost maatregelen checklist op stellen.
3. **Vergroenen particuliere tuinen en openbaar gebied:** minder maaien/ heggen snoeien/ stroken laten staan.
4. **Bedrijven stimuleren te verduurzamen** o.a. door zonnepanelen op daken te leggen, bewuster om te gaan met verlichting en energie & warmteuitwisseling te optimaliseren
5. **Gemeente als tempoversneller en voorbeeldrol vervullen** o.a. door zelf circulair in te kopen, verenigingsgebouwen te verduurzamen en meer ruimte te geven aan maatschappelijke duurzaamheidsinitiatieven.

In het onderzoeksteam stonden drie vragen centraal:

- Wat is er nodig (grondstoffen)?
- Wie kan wat bijdragen (chemie)?
- Wat is een mogelijk vervolg (proeven)?

Belangrijkste uitkomsten onderzoeksteams

1. Verduurzaming particulier bezit & financiering

Belangrijkste drijfveer voor particulieren om hun woning te verduurzamen, is waarschijnlijk financieel voordeel. Oudere mensen hebben vaak wat meer financiële ruimte in hun hypotheek dan jongeren. What is in it for me is dus erg belangrijk. Evenals bewustwording; wat is er mogelijk? Mensen moeten erbij willen horen.

Objectieve en toegankelijke kennis en makkelijk geld brengen beweging. Kunnen we niet een soort van kennis- en communicatie platform inrichten? Waar succesverhalen en stappenplannen kunnen worden gedeeld en reviews kunnen worden gegeven. Of een informatieloket met adviseurs? Met slimme financiële constructies wordt verduurzaming

voor iedereen mogelijk. Bijvoorbeeld in de vorm van een duurzaamheidslening (provincie), subsidies, coöperaties, garantstelling gemeenten.

2. Enthousiasme & bewustwording inwoners stimuleren

Jong geleerd, is oud gedaan. Om enthousiasme en bewustwording bij inwoners te stimuleren, is er kennis, voorlichting, communicatie, financiering en het delen van goede voorbeelden, mogelijkheden nodig. Bijvoorbeeld goed gedrag belonen en bij slecht gedrag alternatieven te laten zien. Iedereen kan hierin een rol vervullen en voorbeeldgedrag laten zien. Naast organisaties is het belangrijk dat ook ouders en scholen hierin bijdragen. Bijvoorbeeld door een moestuin op school aan te bieden of door kinderen te leren recyclen. Een duurzame huizenroute of aandacht voor verantwoorde voedselproducties zijn andere voorbeelden waarop enthousiasme en bewustwording bij inwoners kan worden gestimuleerd. Als vervolg kunnen we kijken of we scholen kunnen betrekken, excursies kunnen organiseren (bijvoorbeeld naar Mandemakers), voorlichting over subsidies kunnen geven en ondersteuning in de vorm van adviseurs/coaches aan kunnen bieden.

3. Vergroenen particuliere tuinen en openbaar gebied*

Met gedifferentieerd parkeerbeleid creëer je meer ruimte voor groen. Nu geldt er bijv. 1,5 meter aan parkeernorm. In de toekomst kunnen we wellicht 1,1 meter hanteren. Met een campagne voor groene voortuinen (bijvoorbeeld een samenwerking van de gemeente, Casade en de inwoners van de Winterdijk) kunnen we inwoners enthousiast maken en stimuleren om hun voortuinen te vergroenen. Atelier Winterdijk 30b wil een thema avond hierin organiseren om successen te vieren. Voorheen heeft de gemeente ook 'tegeltje eruit- plantje erin' gefaciliteerd. Misschien kan hier een vervolg aan gegeven worden. Ook om waterberging in particuliere tuinen te stimuleren. Voor het openbaar groen zou biodiversiteit leidend moet zijn. Dit kan gefaseerd vorm krijgen.

** Op 11 december 2018 heeft het Groen en Natuur LAB plaatsgevonden. Het thema 'vergroenen van particuliere tuinen en openbaar gebied' is daar ook aan bod gekomen. We kunnen kijken of we de krachten kunnen bundelen en de werkgroepen aan elkaar kunnen koppelen. Meer informatie vind je op www.waalwijk.nl/lab. Mocht hier behoefte aan zijn dan horen wij het graag. Het is ook mogelijk om als twee aparte werkgroepen aan de slag gaan en dat we jullie beiden over laatste stand van zaken informeren zodat jullie van elkaar weten wat er gebeurt en activiteiten hierop af kunnen stemmen. Dit geldt ook min of meer voor het volgende thema. In dit LAB wordt meer ingezoomd op verduurzamen, in het Groen en Natuur LAB is besproken op welke manier we de bedrijventerreinen letterlijk kunnen vergroenen. Dat richt zich meer op groene daken en natuurinclusief bouwen.*

4. Bedrijven stimuleren te verduurzamen*

Bij bedrijven liggen er veel mogelijkheden om te verduurzamen o.a. door zonnepanelen op daken te leggen, bewuster om te gaan met verlichting en energie & warmte-uitwisseling te optimaliseren. Veel bedrijven zijn er ook al op actief. Er is meer informatie nodig over de mogelijkheden. Wat doen bedrijven al en welke daken zijn beschikbaar en haalbaar hiervoor? Een EED Audit¹ zou al bekend moeten zijn bij de gemeente.

Het delen van succesverhalen is belangrijk evenals het stimuleren en enthousiasmeren. Vervolgens is er goede kennis en kunde nodig. Zowel financieel als juridisch. Het zou mooi zijn als Waalwijkse bedrijven hun krachten bundelen en 1 SDE subsidie aanvragen/ een combi PCR (postcoderoos). Het kan een PV paneel zijn of warmtenet. Mogelijk kan het parkmanagement hierin ondersteunen. Welke bedrijven zijn hierin geïnteresseerd? Wat zijn de subsidiemogelijkheden op Europees, Landelijk, Provinciaal, Regionaal, Lokaal

¹ Een energie-audit is een systematische, vierjaarlijkse aanpak met als doel informatie te verzamelen over het actuele energieverbruik van een onderneming. De energie-audit geeft een gedetailleerd overzicht van alle bestaande energiestromen binnen de onderneming).

niveau? De gemeente heeft hierin de kartrekkersrol. Het vervolg kan zijn om een enquête uit te zetten naar bedrijven over mogelijke samenwerking in duurzaamheid. En dan een soort businessmodel/ case te laten zien wat verduurzaming oplevert, zowel in groen imago als in energiebesparing en dan de ideeën verder uitwerken.

5. Gemeente als tempoversneller*

Gemeente vervult een belangrijke rol als tempoversneller en heeft een voorbeeldrol. Een start kan zijn om als gemeente zelf te onderzoeken wat de eigen impact en footprint is. Daarnaast is het belangrijk om met daadkracht de duurzame ambities vertalen naar korte termijn acties op de pijlers zodat er een soort van stappenplan tot 2043 uitrolt. Klein beginnen en nu al concreet aan de slag gaan.

Door partijen te verbinden (inwoners, ondernemers) en bijeenkomsten zoals het LAB te faciliteren, kunnen we leren van elkaar en best practices delen. Een ander element wat kan bijdragen in het geheel is het toetsen van regelgeving aan duurzaamheid en het stellen van voorwaarden aan bouwvergunningen van nieuwe bedrijven en woningen. Bijvoorbeeld verplichting of stimuleren van zonnepanelen, water infiltreren, hergebruiken, groene daken en wanden. Of om te stimuleren of fictieve kortingen te geven voor duurzaam werken/ leveringen in aanbestedingen. De gemeente kan ook certificeren op co2 prestatieladder. Het is belangrijk om te laten zien dat nu investeren een latere besparing oplevert. Een lange termijn visie.

*Naar aanleiding van het verslag:

Voor de zomer wordt het koersdocument Duurzaam Waalwijk aan de raad gepresenteerd. Na vaststelling wordt er een actieplan in de vorm van een duurzaamheidsagenda opgesteld waarin acties zijn opgenomen die een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsambities. Ondertussen kunnen we al aan de slag met een aantal acties.

Vervolgafspraken

- Na een eerste oriëntatie in het LAB gaan de deelnemers zelf met het vervolg aan de slag. Zij werken bovenstaande ideeën verder uit (in een plannetje van aanpak), kijken wat ze zelf hierin kunnen doen en waar ze hulp nodig hebben. Ook in de uitvoering van het idee kunnen de deelnemers gewoon aan de slag.
- Waar nodig organiseren de teams zelf dat hun deelnemers de komende weken nog een keer bij elkaar komen. Mocht er behoefte zijn aan een overlegruimte dan kan er gebruik worden gemaakt van de faciliteiten op het stadhuis.
- Als de werkgroepen tussentijds vragen of hulp nodig hebben dan kunnen ze contact opnemen met de gemeente o.a. via lab@waalwijk.nl.
- De deelnemers ontvangen vanuit de gemeente een verslag van de bijeenkomst en deelnemerslijst met mailadressen zodat mensen met elkaar contact op kunnen nemen.
- Over één maand organiseert de gemeente een tweede Duurzaam Waalwijk LAB waar de verdere uitwerking en uitvoering met elkaar wordt besproken. Hiervoor wordt een datumprikker verstuurd.
- Waar mogelijk borgen wij de input van het LAB in de Duurzaamheidsvisie. Zoals is aangegeven, is de bedoeling van het LAB dat mensen zelf en met elkaar aan de slag gaan. Een nieuwe vorm van samenwerking tussen inwoners, ondernemers en organisaties en de gemeente. We willen graag met jullie samenwerken aan de duurzaamheidsambities en wij hopen dat jullie actief bijdragen in het vervolg. Op deze manier werken we stap voor stap, ieder vanuit zijn eigen rol en mogelijkheden, samen aan de realisatie van de benoemde actiepunten.